

використовувати дробі».

Учні 5 класу повідомили, що вони навчилися швидко розраховувати вартість товару коли йдуть за продуктами. Їм допомогли знання та уміння, які ми формували на уроках, а також, що важливо, здатність до практичного застосування набутих знань. Це навички аналізу, прийняття оптимальних рішень, розв'язання життєвих проблем, аналізу власної економічної ситуації та фінансів домогосподарства за допомогою математичних методів, споживчого вибору.

Сучасна педагогічна думка занепокоєна вирішенням проблем формування високоосвіченої, інтелігентної, активної та цілеспрямованої, самостійної та дисциплінованої в усіх відношеннях і в різних сферах життєдіяльності. Наразі школа повинна дати учням можливість бути впевненими та адаптованими на ринку праці.

Це означає вміти адаптуватися до змін і криз на ринку праці та в суспільстві. Розвивати психологічну стійкість і здатність до самоорганізації. Компетентісна освіта орієнтована на практичні результати, особистий досвід і розвиток життєвого досвіду, розвиток в учнів критичних знань і навичок, набуття яких дозволяє їм діяти адекватно і нести відповідальність за свої вчинки.

Список використаних джерел

1. Державний стандарт базової середньої освіти. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898.
2. Додаток до листа МОН від 24.03.2021. Методичні рекомендації для розроблення модельних навчальних програм.
3. Програма з математики (Програму затверджено Наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804).
4. Васильєва Д. (2018). Математичні задачі як засіб формування ключових компетентностей учнів. *Проблеми сучасного підручника*. (21), с. 83–91.

Юлія Присяжнюк

ОЛЕКСАНДР МУРАШКО – ФУНДАТОР НОВОГО УКРАЇНСЬКОГО МАЛЯРСТВА ХХ СТОЛІТТЯ

Олександр Олександрович Мурашко – неперевершений живописець, постать якого є визначальною в історії національної художньої культури. Він є одним із тих, хто розпочинав українське малярство ХХ століття з його новітнім образно-пластичним баченням світу і виробив власний неповторний стиль у поєднанні імпресіонізму, модерну та реалізму. Це талановитий киянин, який створив у своєму місті Українську академію мистецтв і був її першим ректором.

Народився Олександр Олександрович Мурашко 7 вересня 1875 року в м. Київ. Його дитинство проходило спочатку в Чернігові, а згодом – у Києві. У столиці вітчим Олександра займався оздобленням Володимирського собору, куди часто приходив юний хлопець. Творча атмосфера, знайомство з роботами великих майстрів: В. Васнецова, М. Нестерова і М. Врубеля, їх поради та підтримка запалили в Олександра прагнення стати митцем. Юнак виявив бажання навчатися у Петербурзькій Академії мистецтв, але не отримавши схвалення вітчима, відвідував заняття в художній школі свого дядька Миколи Івановича Мурашка [3, с. 4]. З часом все ж таки вдалося умовити вітчима і 1894 року, склавши іспит до натурального класу, Олександр вступив до Академії [8]. Сумлінно навчаючись, здобув ґрунтовну мистецьку освіту. За роки навчання створив такі художні роботи: «Портрет юнака, що читає книжку», «Портрет художника Григорія Цисса», «Портрет Зінаїди Євдокимової» і з неї ж – «Дівчина в рожевій блузці» [3 с. 4]. Особливо значущою картиною Олександра є «Похорон кошового» (1900 р.) [3 с. 4] – дипломна робота, за яку він був відзначений золотою медаллю та одержав право на пенсіонерську поїздку за кордон за рахунок Академії.

На початку 1901 року Олександр Мурашко виїхав за кордон. Поїздка тривала три роки. За цей час він подорожував країнами Європи, наповнювався враженнями, працював та продовжував вчитися живопису. Знайомство Олександра з тогочасним мистецтвом Заходу розпочалося з Парижу. У той час він любив поєднувати портрет із пейзажем, часто змальовував атмосферу нічного міста. Картинами цього періоду є: «Дівчинка з собачкою» (1901 р.), «У кав'ярні» (1902–1903 рр.), «На вулицях Парижа» (1903 р.) [4, с. 44.], «Біля кав'ярні» (1903 р.) [3, с. 5], «Дівчина в червоному капелюсі» (1903 р.) [6, с. 87]. Ознайомлення з мистецтвом Заходу Олександр Мурашко продовжив у Мюнхені. Це місто більше вплинуло на індивідуальність українського майстра, так як сприяло формуванню його таланту. Там Олександр відвідував приватні художні майстерні, відкривав для себе Європейський модерн. Перебуваючи тривалий час у Мюнхені, приїжджаючи в це місце й пізніше, він осягав все нові і нові принципи живопису, що захоплювали його розмахом декоративних та колористичних побудов і давали поштовх до художньої творчості [6, с. 95]. Велике враження на мистецьку громадськість Мюнхена справила його картина «Карусель» (1906 р.) [3, с. 5], що отримала золоту медаль на X міжнародній виставці у Мюнхені 1909 р. Пізніше, порівнюючи перебування у цих двох містах, художник не раз казав, що Париж добрий для загального розвитку художника, а Мюнхен – для зосередженої творчої праці [1, с. 9].

Повернувшись зі стажування, Олександр Мурашко стає активним членом «Нового товариства художників» [6, с. 97], створеного 1904 р. в Петербурзі, продовжує творчо працювати. У той час на виставках

товариства експонувались такі його картини: «Старий учитель», «На ковзанці», «За п'яльцями» [5, с. 4].

Де б не бував Олександр Мурашко, він усім серцем любив свою батьківщину, рідне місто Київ: «Тут світло, тут сонце, тут чудова природа, тут своя культура» [2, с. 243]. Повернувшись до Києва у 1907 р., він оселився у домівці немолодих батьків, де створив собі майстерню [1 с. 10]. А через два роки одружився із донькою київського нотаріуса Маргаритою Крюгер, яка стала головною моделлю його творів.

Восени 1909 р. Олександра Мурашка запросили до Київського художнього училища на посаду викладача живопису. На той час він вже був відомим художником із сформованими поглядами та принципами, наполегливо працював, його роботи експонувалися на закордонних виставках. Новими полотнами того часу були: «Біля озера» (1909 р.) [6, с. 145], «Благовіщення» (1909 р.) [3, с. 7], «Біля ставка» (1911 р.) [6, с. 147]. Серед викладачів він був поважною та яскравою особистістю. Викладаючи в Київському художньому училищі, Олександр Мурашко мав намір внести в роботу училища вільний дух, оновити застарілу систему викладання, затверджену Петербурзькою Академією мистецтв. Але дії, якими він хотів оживити методи та принципи роботи в училищі, зустрічали сильну протидію консервативно налаштованих колег. Три роки він намагався досягти хоч якихось зрушень, але все марно. Тоді залишивши цей заклад, у співробітництві з А. Крюгер-Праховою та іншими творчими особистостями створив 1913 р. власну Студію, яка стала цікавим мистецьким осередком Києва.

Студія розташовувалась у розкішній будівлі на вул. Інститутській, 16, яку кияни назвали «хмарочос Гінзбурга» [2, с. 243]. На той час це був один із найпишніших та найвищих будинків міста (11 поверхів). Майстерня розміщувалась на горищі, відкриваючи розкішні панорами Києва. Студія швидко стала популярною серед киян, було багато бажаючих у ній навчатися. Викладання там було організоване на академічній основі. Обов'язковими були живопис, малюнок, лекції з історії та філософії мистецтва. Олександр Мурашко розпочинав навчання у студії з азів, від початку закладав основи правильного професійного і світоглядного досвіду майбутніх художників. Ним була проголошена нова вільна і творча програма, яка відкривала для учнів широкі перспективи. Для того, щоб виховати в учнів «правильне розуміння мети й завдань мистецтва» [6, с. 200], підвищити їх загальноосвітній рівень, Олександр Мурашко запрошував провідних місцевих фахівців для читання лекцій з різних галузей знань. Серед них були: історик мистецтва Є. Кузьмін, професор біології М. Воскобойников, професор анатомії Р. Гельвіг. Студія проіснувала до 1917 року [1, с. 10].

У складні для країни воєнні роки Олександр Мурашко не полишав

прагнень перетворити Київ на великий культурний центр. У 1916 році він створив Товариство київських художників, а у 1917 році висловлював думку про створення у Києві великого художнього центру. Саме він був одним із заступників М. Грушевського в уряді Центральної Ради з питань культури, був у числі головних ініціаторів створення Академії мистецтв. Працюючи на посаді професора Академії, він багато уваги приділяв вихованню мистецької молоді та продовжував творчо працювати. До останніх творів Олександра Мурашка належать: «Продавщині квітів» (1917 р.), «Жінка з настурціями» (1918 р.) [3, с. 7–8].

Життя Олександра Мурашка обірвалося миттєво. У 1919 році неподалік свого дому він був вбитий пострілом у потилицю. Вбивці зникли безвісти забравши життя надзвичайно талановитого художника України. Похований Олександр Мурашко на Лук'янівському цвинтарі, а його картини зберігаються в музеях України, Угорщини, Білорусі, Азербайджану, РФ та в приватних колекціях.

Отже, Олександр Мурашко прожив яскраве творче життя. Це був український європеєць, близько знайомий з багатьма прогресивними людьми своєї епохи, навчався в них, але водночас залишався сам собою, мав свій особливий стиль. Він став фундатором нового українського малярства ХХ століття, талановитим та яскравим педагогом, неперевершеним культурним діячем, який прагнув створити великий мистецький осередок у себе на батьківщині.

Список використаних джерел

1. Антонович Д. Олександр Мурашко (1875–1919). Майстри українського мистецтва. Прага: Вид-во укр. молоді, 1925. 14 с.
2. Ковальчук О. Анатолій Петрицький: початкові етапи мистецького розвитку (1912–1915 роки). *Сучасні проблеми художньої освіти в Україні*. 2015. Вип. 10. С. 222–251.
3. Мосендз Оксана. Еволюція світла у живописі Олександра Мурашка. *International Journal of Innovative Technologies in Social Science*. 9 (21), December 2019. С. 3–8.
4. Павельчук Іванна. Імпровізації імпресіонізму в практиці Олександра Мурашка: синтез об'єктивної емпіричної дійсності та суб'єктивних вражень як підготовка до художнього узагальнення натури. *Вісник Львівської національної академії мистецтв*. Вип. 36. С. 40–50.
5. Членова Лариса. Олександр Мурашко. Київ: «Мистецтво», 1975. 19 с.
6. Членова Лариса. Олександр Мурашко: сторінки життя і творчості. Артанія Нова. Київ: Артанія Нова, 2004. 254 с.